

Asia: VN/23944/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Takuusäätiö kiittää mahdollisuudesta lausua ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n väliaikaisesta muuttamista koskevaan luonnokseen hallituksen esitykseksi.

Venäjän sotatoimet Ukrainassa ovat johtaneet maailmanlaajuisesti talouden haasteisiin. Kuluttajille nämä näkyvät suoraan hintojen nousuna. Jo pelkästään ruoan hinnan nousu aiheuttaa toimeentulovaikeuksia monille pienituloisille kotitalouksille. Bensan ja sähkön korkea hinta sekä asuntolainojen koronnousu voivat johtaa velkaantumiseen tai maksukyvyttömyyteen. Jotta estetään pitkäaikaiset negatiiviset vaikutukset yksittäisiin kuluttajiin ja kotitalouksiin, nyt on tarpeen tehdä mahdollisimman monia toimia sen välttämiseksi.

Takuusäätiö kannattaa esitettyä määräaikaista suojaosuuden korottamista. Sillä voidaan jossain määrin lisätä osan velalliskotitalouksien ostovoimaa. Suojaosuuden nosto auttaa tulovajeeseen nopeasti, mutta samalla pitkittää velan tulemista maksetuksi.

Hallituksen esitysluonnoksessa olevan esimerkkitaulukon mukaan, määräaikaisesta suojaosuuden nostosta hyötyvät pienituloisimmat velalliset, joihin helpotukset on tarpeen kohdistaa. Ulosmittauksen osuus pienenee myös niillä, joiden nettotulo on 3000–6000 euroa. Niin sanotusti keskituloisille eli 2000–3000 netto ansaitseville muutos ei kuitenkaan taulukon mukaan tuo helpotusta. Ottaen huomioon, että tällä hetkellä kaikki elämisen ja asumisen kustannukset ovat nousussa, olisi tarpeen varmistaa, että huojennus kohdistuisi kaikkiin ulosottovelallisiin yhdenmukaisesti.

Kuten esitysluonnoksessakin on todettu vapaakuukaudet pidentävät velkojen maksuaikaa ja lisäävät velallisen maksettavaksi tulevia kokonaiskustannuksia. Suojaosuuden nosto hidastaa ja pitkittää sen tavoitteen toteutumista, että velat tulevat maksetuksi mahdollisimman nopeasti. Velkatilanteen pitkittyessä, velallisille on tarpeen mahdollistaa ulospääsy ylivelkatilanteesta ohjaamalla heidät

talous- ja velkaneuvonnan palveluihin ja tarvittaessa eri velkajärjestelyihin. Lukujen valossa käräjäoikeuksien myöntämä yksityishenkilön velkajärjestely on edelleen alikäytössä. Takuusäätiön velkajärjestelyjen kysyntä on kasvanut, mutta resurssien rajallisuuden vuoksi, ratkaisu ei ole nopeasti saatavilla.

Takuusäätiöön on tullut paljon kysymyksiä maksuhäiriömerkintöjen poistumisesta joulukuussa voimaan tulevan lainmuutoksen myötä. Tässä tilanteessa on tärkeää, että ulosottovelalliselle olisi tarjolla tietoa ja neuvoja, miten omassa tilanteessa voi ja kannattaa toimia. Esimerkiksi vertailulaskelma, mitä ulosmittauksen pienentyminen vuodeksi vaikuttaa velanmaksun pituuteen ja hintaan. Ulosottovelallisten tilanteet voivat olla hyvinkin erilaisia. Osalla pienet asumismenot jättävät pelivaraa, toisilla taas taloutta voi tasapainottaa puolison hyvä mahdollisuus osallistua perheen menoihin. Erityisesti jos ulosotossa jäljellä oleva velkamäärä on maksukykyyn nähden pieni, velallisella voi olla motivaatio maksaa se nopeasti pois ja mahdollisesti saada luottotietonsa takaisin.

Esitysluonnoksessa on arvioitu, että ulosmittauksen ulkopuolelle jäävien velallisten osuus kasvaa. On hyvä ottaa huomioon, että ulosoton suojaosuuden korottamisella voi olla vaikutuksia luotonmyöntökriteereihin tai luoton hintaan, erityisesti pienituloisten osalta. Jos ulosmittaus ei ole mahdollinen, luotonantaja joutuu punnitsemaan riskit erityisen tarkasti.

Backman-Grönqvist Minna
Takuusäätiö sr.